

PRIJEDLOG ODLUKE O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNIM MISIJAMA UJEDINJENIH NARODA

I. USTAVNA OSNOVA

Na temelju članka 7. stavka 2. Ustava Republike Hrvatske ("Narodne novine", broj 41/2001 – pročišćeni tekst i 55/2001) pokreće se postupak za donošenje Odluke Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda (u daljnjem tekstu: Odluka).

II. OCJENA DOSADAŠNJEG STANJA

Sudjelovanje u međunarodnim mirovnim operacijama u skladu je sa strateškim opredjeljenjem Republike Hrvatske, čime se svrstava među odgovorne članice međunarodne zajednice koje su spremne preuzeti svoj dio tereta opće sigurnosti.

Svojim aktivnim sudjelovanjem u mirovnim operacijama, Republika Hrvatska znatno pridonosi naporima usmjerenima na kandidaturu za nestalnu članicu Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda, a posebice ostvarenju svojih strateških ciljeva ulaska u NATO i EU.

Republika Hrvatska trenutno ima angažiranih 39 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u 9 mirovnih misija, od kojih su 29 vojna promatrača (4 u misiji UN-a u Etiopiji i Eritreji (UNMEE), 7 u Indiji i Pakistanu (UNMOGIP), 6 u Zapadnoj Sahari (MINURSO), 3 u Obali Bjelokosti (UNOCI), 4 na Cipru (UNFICYP) i 2 vojna promatrača u Gruziji (UNOMIG), te 13 stožernih časnika - 5 u Liberiji (UNMIL), 5 u Sudanu (UNMIS) i 3 stožerna časnika na Haitiju (MINUSTAH).

III. RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ODLUKE

Sudjelovanje u mirovnim misijama navedeno je u Strategiji nacionalne sigurnosti ("Narodne novine", broj 32/02) i Strategiji obrane ("Narodne novine", broj 33/02) kao jedan od načina hrvatskog doprinosa miru i sigurnosti u svijetu te jedan od partnerskih ciljeva Republike Hrvatske u sklopu provođenja postupka pristupanja u NATO kroz stupanje u Membership Action Plan (MAP) proces.

Sudjelovanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda trenutno je regulirano dvjema odlukama Hrvatskog sabora i to Odlukom o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda koja je donijeta 24. ožujka 2006. ("Narodne novine" broj 35/06) i Odlukom od 28. svibnja 2007. ("Narodne novine" broj 53/07). U skladu s navedenim odlukama odobreno je upućivanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ukupno 15 mirovnih misija Ujedinjenih naroda.

Odlukom Hrvatskog sabora od 24. ožujka 2006. utvrđeno je upućivanje pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u 10 mirovnih misija Ujedinjenih naroda uz mogućnost rotacije do 31. prosinca 2007.

Budući da je Odluka Hrvatskog sabora vremenski određena, a s obzirom na činjenicu da je planirano da se nastavi sa sudjelovanjem u svim mirovnim misijama u kojima su trenutno angažirani pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske, potrebno je donijeti novu Odluku Hrvatskog sabora kojom će se omogućiti njihovo daljnje sudjelovanje u tim misijama.

Prijedlogom Odluke Hrvatskog sabora o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske obuhvaćene su sve mirovne misije Ujedinjenih naroda iz Odluke od 24. ožujka 2007. s time da se ovom Odlukom predlaže upućivanje u jednu novu mirovnu misiju Ujedinjenih naroda i to u mirovnu misiju na Golansku visoravan (UNDOF).

U skladu s postojećom Odlukom Hrvatskog sabora u sve mirovne misije Ujedinjenih naroda moguće je uputiti najviše do 64 pripadnika, dok se ovim prijedlogom Odluke predlaže upućivanje do ukupno 67 pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

1. MIROVNA MISIJA UN-a U ETIOPIJI I ERITREJI (UNMEE)

Sukob eritrejskih i etiopskih snaga u zapadnom graničnom području Badme izbio je u svibnju 1998. Eritreja je 12. svibnja 1998. okupirala područje Badme koje je bilo pod administrativnom vlašću Etiopije. Pregovori o mirnom rješavanju sukoba koji su uz posredovanje Organizacije afričkog jedinstva i SAD-a vođeni tijekom lipnja 1998. nisu uspjeli. Sukobi su ponovo izbili u veljači 1999., a u razdoblju od 1998. do 2000. živote je izgubilo više od 70 000 osoba. Mirovni sporazum između Etiopije i Eritreje o prestanku neprijateljstva potpisan je 18. lipnja 2000. Sporazum je pozvao na trenutni prestanak sukoba i razmještanje mirovnih snaga UN-a na 25 km dugačkom području razdvajanja snaga.

Misija UN-a u Etiopiji i Eritreji, ustanovljena je rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a br. 1312 od 13. srpnja 2000. i 1320 od 15. rujna 2000. Slijedio je razmještaj više od 4 000 pripadnika vojnih snaga, uključujući i 220 vojnih promatrača.

Ustanovljena je i privremena sigurnosna zona, te Komisija za granična pitanja i za pritužbe. Komisija za granice donijela je 13. travnja 2002. u Den Haagu odluku o razgraničenju između Etiopije i Eritreje, kao konačnu i obvezujuću za obje strane u sukobu, čime je započeo postupak razgraničenja.

Mandat misije je nadziranje prestanka neprijateljstva, pomoć u osiguranju nadzora provedbe dogovorenih sporazuma između obje strane, nadzor i verifikacija premještaja etiopijskih snaga s pozicija zauzetih nakon 6. veljače 1999., nadgledanje privremene sigurnosne zone, koordinacija i osiguranje tehničke pomoći humanitarnim aktivnostima, aktivnostima UN-a u području osiguranja ljudskih prava, kao i pomoći drugim organizacijama u tom području.

Krajem 2005. Eritreja je zabranila letove UN-ovih helikoptera u svom zračnom prostoru. Ovaj potez rezultirao je u zaoštavanjem odnosa između Eritreje i UN-a. U prosincu 2005. eritrejske vlasti zatražile su povlačenje osoblja UNMEE-a iz određenih država s područja Eritreje u Etiopiju što je i provedeno.

S obzirom na razvoj stanja Vijeće sigurnosti UN-a razmatra eventualne modifikacije mandata mirovnih snaga UN-a na tom području.

Rezolucijama Vijeća sigurnosti UN-a br. 1681 i 1741 donesenih 2006. smanjen je broj vojnog osoblja u ovoj misiji s prvobitnih 4200 na 2300 potom s 2300 na 1700 pripadnika vojnog osoblja s time da je mandat misije ostao nepromijenjen.

U misiji UNMEE trenutno je raspoređeno 1495 pripadnika postrojbi, 211 vojnih promatrača, uz potporu 144 međunarodnog civilnog osoblja i 197 lokalnog civilnog osoblja te 58 dobrovoljaca UN-a.

Misija UNMEE ocijenjena je misijom povećanog stupnja rizika, a osobitu opasnost predstavljaju mine.

Republika Hrvatska sudjeluje u ovoj mirovnoj misiji od 2001. godine, te su trenutno četvorica pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na dužnosti vojnih promatrača na teritoriju Etiopije, ali se predlaže da se odobri sudjelovanje do šest pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

2. MIROVNA MISIJA UN-a I INDIJI I PAKISTANU (UNMOGIP)

Mirovna misija UN-a na spornom području Kašmira i Jammua, između Indije i Pakistana, s gledišta vanjskopolitičkog značaja i veličine obiju zemalja svakako je jedna od najzahtjevnijih misija. Ujedinjeni narodi uključeni su u sprječavanje sukoba između dviju država od 1948. kada je usvojena Rezoluciju Vijeća sigurnosti br. 39, radi posredovanja u sporu, a u siječnju 1949. godine osnovana je mirovna misija UN-a u Indiji i Pakistanu s ciljem nadgledanja prekida vatra u državi Kašmir u Jammu. Sukobi između dvije zemlje osobito su se razbuktili 1971., a sporazum između Indije i Pakistana iz 1972. definirao je novu liniju razgraničenja, koja je s manjim odstupanjima pratila prihvaćenu liniju razgraničenja iz 1949. Od tada je Indija zauzela stav da je mandat misije UNMOGIP završen, jer se odnosi isključivo na liniju razgraničenja koja je prihvaćena sporazumom iz Karachija zaključenim 1949. Pakistan nije prihvatio takvo stajalište, već i nadalje ulaže misiji UNMOGIP žalbe na povrede prekida vatre.

U svezi razmirica dviju strana o ulozi i mandatu misije UNMOGIP, Glavni tajnik UN-a zauzeo je stajalište da misija može biti okončana samo odlukom Vijeća sigurnosti, a budući takva odluka nije donesena, misija UN-a i dalje traje sa zadaćom strogog nadgledanja linije razgraničenja iz 1971. i izvješćivanja Glavnog tajnika UN-a o njezinoj povredi.

Politički dijalog i suradnja između pakistanske i indijske strane kao i upravitelja Kašmira i upravitelja Jammua, u proteklj je godini postala vrlo otvorena te su sve strane odlučne u namjeri za postizanje odgovarajućeg rješenja glede spornog pitanja o Kašmiru i Jammuu.

Misija je trenutno sastavljena od 45 vojnih promatrača, uz potporu 19 pripadnika međunarodnog civilnog i 46 pripadnika lokalnog civilnog osoblja.

Sa sigurnosnog aspekta prijeteće ugroze uglavnom se odnose na zatrovanost područja djelovanja misije minama i mogućnost ugroza od strane paramilitarnih skupina uključenih u sukobe. Imajući u vidu opću situaciju u Pakistanu i blizinu afganistanskog sukoba, misija UNMOGIP ocijenjena je kao srednje rizična, uz smanjeni trend pogoršanja situacije i mogućnost daljnjeg izbijanja nasilja.

Ističemo da je u prosincu 2005. po prvi puta, jednom visokom časniku Oružanih snaga Republike Hrvatske povjerena dužnost zapovjednika mirovne operacije UN-a. Njegov mandat istječe krajem prosinca 2007.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske prvi puta su upućeni u mirovnu misiju UNMOGIP u kolovozu 2002. Trenutno, sedmorica pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluje u UNMOGIP-u, u svojstvu vojnih promatrača. Predlaže se da se zadrži odobreni broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske koji sudjeluju u ovoj mirovnoj misiji.

3. MIROVNA MISIJA UN-a U ZAPADNOJ SAHARI (MINURSO)

Mirovna misija UN-a u Zapadnoj Sahari (MINURSO) osnovana je Rezolucijom Vijeća sigurnosti br. 690 u travnju 1991. Područje obuhvaća sjeverozapadni dio Afrike koje graniči s Marokom, Alžirskom i Mauritanijom. Kada je 1976. prestala španjolska uprava nad tim područjem, teritorijalne pretenzije iskazali su i Maroko i

Mauritanija. Godine 1979. Mauritanija se odrekla svojih zahtjeva, pa su u sukobu ostali Maroko i Fronte POLISARIO.

Mandat misije MINURSO je nadziranje provedbe mirovnog sporazuma, nadzor smanjenja broja marokanskih vojnika, nadgledanje razmjene ratnih zarobljenika, pomoć pri organiziranju i osiguranju slobodnog referendumu na kojemu se stanovništvo Zapadne Sahare treba izjasniti o budućem statusu toga područja.

Vijeće sigurnosti UN svojom Rezolucijom 1754, od 30. travnja 2006. odobrilo je produžetak mandata misije do 31. listopada 2007.

Pitanje definiranja termina održavanja referendumu ostaje neriješeno, a time i pravni status područja misije.

U misiji MINURSO trenutno sudjeluje 28 pripadnika postrojbi, 200 vojnih promatrača i 6 pripadnika civilne policije, uz potporu 100 pripadnika međunarodnog civilnog i 137 pripadnika lokalnog civilnog osoblja i 24 UN-ova volontera.

Zapadna Sahara se u predviđanjima analitičara ne pojavljuje kao potencijalno žarište nove krize, no specifični rizici vezani za sudjelovanje u mirovnoj operaciji su klimatski uvjeti, situacija s minama i izloženost ograničenim zdravstvenim rizicima. S aspekta mogućih ugroza misija je ocijenjena stupnjem umjereno niske ugroze. Sa sigurnosnog aspekta MINURSO je mirovna operacija UN-a u kojoj postupno, ali sve primjetnije, dolazi do svojevrsnog status quo-a.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske sudjeluju u ovoj mirovnoj misiji u svojstvu vojnih promatrača od prosinca 2002., a trenutno se u misiji nalaze šestorica časnika, a u srpnju 2007. planirano je upućivanje još jednog pripadnika.

Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

4. MIROVNA MISIJA UN-a U LIBERIJU (UNMIL)

Borbe u Liberiji započele su krajem 1989., a već početkom 1990. bilo je nekoliko stotina poginulih u sukobima između vladinih snaga i boraca koji su pripadali opozicijskoj skupini, predvođenoj Charlesom Taylorom i Nacionalnom patriotskom frontom Liberije. Građanski rat prouzročio je gubitak 150 000 ljudi, većinom civilnog stanovništva i doveo gotovo do potpunog sloma pravnog poretka u toj zemlji. Velik broj stanovništva je raseljen i oko 850 000 izbjeglica bilo je prebjeglo u susjedne zemlje. Nakon gotovo osam godina građanskog rata u srpnju 1997. održani su predsjednički i parlamentarni izbori. Na predsjedničkim izborima pobijedio je Charles Taylor, čiju je vladavinu karakterizirala velika izvršna moć bez stvarne političke opozicije. Njegova vlada pružala je potporu pobunjeničkoj skupini iz Sierra Leonea radi svrgavanja vlasti u susjednoj zemlji, zbog čega je UN 2001. Liberiji nametnuo sankcije.

Borbe na tromeđi Liberije, Sierra Leonea i Gvineje, ponovo su izbile 2000., a 2002. pojačali su se napadi Liberijaca ujedinjenih za pomirbu i demokraciju na Taylorovu vladu. Sporazum o prekidu vatre između vlade i pobunjeničkih skupina sklopljen je 17. srpnja 2003. i sve su se strane pozitivno izrazile o dolasku međunarodnih snaga i nastavku mirovnih pregovora.

Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1497 od 01. kolovoza 2003. odobreno je uspostavljanje multinacionalnih snaga za Liberiju. Veličina, sastav i mandat misije definirani su Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1509 od 19. rujna 2003., a Rezolucijom broj 1750 od 30. ožujka 2006. mandat misije produžen je do 30. rujna 2007. U sastavu snaga UNMIL-a angažirano je 13 854 pripadnika postrojbi, 206

vojnih promatrača, 1202 civilna policajca, 527 pripadnika međunarodnog civilnog osoblja 925, pripadnika lokalnog civilnog osoblja i 246 volontera UN-a.

Mandat snaga je potpora implementaciji sporazuma o prekidu vatre, zaštita osoblja UN-a, civila i objekata, potpora međunarodnim naporima u zaštiti i unaprjeđenju ljudskih prava i pružanju humanitarne pomoći, potpora reformama sigurnosnog sektora te potpora implementaciji mirovnog procesa.

UNMIL je ocijenjen misijom povećanog rizika s tendencijom poboljšanja stanja. Takva ocjena rezultat je prvenstveno loših zdravstvenih uvjeta, situacije s kojima se općenito vrlo loše humanitarne situacije.

Republika Hrvatska započela je svoje sudjelovanje u mirovnoj misiji UNMIL u listopadu 2003. s tri stožerna časnika. Trenutno se u misiji UNMIL nalazi pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u svojstvu stožernih časnika. Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

5. MIROVNA MISIJA UN-a NA HAITIJU (MINUSTAH)

Haiti, bivša francuska kolonija pod nazivom Saint Dominique, stekla je nezavisnost 1804. Veći dio njezine novije povijesti obilježava političko nasilje i diktatorski režimi, siromaštvo, uništeno gospodarstvo i velika napučenost.

Na Haitiju je početkom 1990.-ih djelovala mirovna misija UN-a (UNMIH) koja nije uspjela ostvariti svoje ciljeve niti uspostaviti institucije civilnog društva.

UN-ova stabilizacijska misija na Haitiju (MINUSTAH) uspostavljena je Rezolucijom Vijeća sigurnosti broj 1542 od 30. travnja 2004. Mandat misije je pomoć Prijelaznoj vladi u uspostavi sigurnosti i stabilnosti u zemlji, davanje potpore političkom procesu i osiguranju uvjeta za provedbu slobodnih i demokratskih parlamentarnih i predsjedničkih izbora te aktivnosti vezane za zaštitu ljudskih prava.

Provedbom lokalnih, parlamentarnih i predsjedničkih izbora 2006. izvršena je jedna od glavnih točaka mandata MINUSTAH-a.

Sadašnji mandat misije je Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1743 od 15. veljače 2007. produžen do 15. listopada 2007. Rezolucija i dalje naglašava potrebu provedbe razoružanja, demobilizacije i reintegracije, pri čemu MINUSTAH treba nastaviti s operacijama potpore haitičanskoj nacionalnoj policiji protiv naoružanih bandi. Političko pomirenje i ekonomska obnova i dalje ostaju ključni čimbenici stabilnosti i sigurnosti na Haitiju.

Situacija u zemlji ocjenjuje se nestabilnom, a institucije vlasti još slabo funkcioniraju. Međutim, sigurnosna slika Haitija poboljšava se rastom broja privedenih pripadnika naoružanih bandi u združenim operacijama MINUSTAH-a i Nacionalne policije Haitija s tendencijom da vojne snage misije daju potporu nacionalnoj policiji i UN policiji, prema konačnom cilju da Nacionalna policija sama održava red u zemlji.

U sastavu mirovne operacije MINUSTAH trenutno sudjeluje 7036 vojnih osoba i 1793 pripadnika civilne policije, uz koje u potpori sudjeluje i 452 pripadnika međunarodnog, te oko 734 pripadnika lokalnog osoblja i 182 volontera UN-a.

Za sada se ne predviđa smanjenje snaga jer postoji bojazan da bi to moglo dovesti do ponovne destabilizacije. Međutim, postoje određene najave posebnog predstavnika glavnog tajnika UN-a da bi se broj pješaka snaga mogao smanjiti uz istovremeno povećanje inženjerskih i mornaričkih postrojbi zbog pomoći u gradnji infrastrukture i boljeg nadzora pomorskih putova koje koriste izbjeglice s Haitija prema SAD-u i drugim razvijenim zemljama regije.

Republika Hrvatska trenutno sudjeluje u MINUSTAH-u s tri časnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u svojstvu stožernih časnika raspoređenih u Zapovjedništvo misije u glavnom gradu Port-au-Princeu. Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

6. MIROVNA MISIJA UN-a U OBALI BJELOKOSTI (UNOCI)

Obala Bjelokosti dobila je teritorijalni status 1893., a nakon II. Svjetskog rata postaje autonomna republika u francuskoj uniji. Nezavisnost je stekla 7. kolovoza 1960. Politička nestabilnost kulminirala je u prosincu 1999. kada je u vojnom udaru svrgnut tadašnji predsjednik Henri Konan Bédidé, a na vlast doveden general Robert Guei. Posljedica toga bila je ukidanje velikog dijela međunarodne pomoći zemlji.

Izbori su održani u listopadu 2000., a Gueia se proglasio predsjednikom. Međutim, prosvjed stanovništva prisilio ga je na odstupanje i doveo na vlast sadašnjeg predsjednika Laurenta Gbagboa. Novi pokušaj državnog udara bio je u rujnu 2002. Primirje između predsjednika Gbagboa i MPCl-ja potpisano je u listopadu 2002. Slijedili su pregovori, a mirovni sporazum Linas-Marcoussis potpisan je u Francuskoj. Iste godine, krajem studenog, uz granicu Liberije pojavile su se dvije nove skupine Pokret za pravdu i mir i Ivoiranski narodni pokret za Veliki Zapad, također sljedbenici generala Guei-a.

Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1479, od 13. svibnja 2003. uspostavljena je mirovna misija pod nazivom MINUCI sa zadaćom nadzora implementacije sporazuma iz Linas-Marcoussisa. Na temelju Izvješća Glavnog tajnika UN-a od 6. siječnja 2004. o provedbi mirovne operacije MINUCI i potrebe proširenja, usvojena je nova rezolucija VS UN-a br. 1528 27. veljače 2004. kojom je odlučeno da mirovna misija MINUCI od 4. travnja 2004. preraste u mirovnu misiju UNOCI.

Zbog ukazanih potreba Vijeće sigurnosti UN-a je 02. lipnja 2006. Rezolucijom 1682 odobrilo je povećanje broja pripadnika UN-a u UNOCI-u, a Rezolucijom 1739 od 10. siječnja 2007. mirovnoj operaciji je produžen mandat do 30. lipnja 2007.

Mandat mirovne misije UNOCI obuhvaća nadzor prekida vatre, razoružanje, demobilizaciju, reintegraciju, zaštitu osoblja UN-a, institucija i civila, podupiranje humanitarnih akcija, podupiranje provedbe mirovnog procesa, pridonosenje zaštiti ljudskih prava te doprinos uspostavi reda i zakona.

Trenutno je u misiji angažirano 9211 vojnog osoblja (od čega 200 vojnih promatrača i 1157 pripadnik civilne policije) te 382 pripadnika međunarodnog civilnog osoblja, 535 pripadnika lokalnog osoblja i 253 UN dobrovoljaca.

Mirovna misija u Obali Bjelokosti ocjenjuje se kao misija srednjeg rizika.

Republika Hrvatska je u mirovnu misiju UNOCI uputila tri vojna promatrača u kolovozu 2004. Prijedlog je da se kao i u prethodnoj odluci odobri upućivanje do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovu misiju.

7. MIROVNA MISIJA UN-a NA CIPRU (UNFICYP)

Republika Cipar stekla je samostalnost 16. kolovoza 1960., a mjesec dana kasnije primljena je u članstvo Ujedinjenih naroda. Ustav Republike, čiji korijeni leže u sporazumima koje su sklopili predsjednici Vlada Grčke i Turske u Zurichu 11. veljače 1959., trebao je biti garancija ravnomjerne zastupljenosti obiju etničkih zajednica u izvršavanju zadaća Vlade nastojeći izbjeći brojčanu dominaciju grčke etničke skupine (grčke 80% prema 18% turske). Međutim, primjena odredbi Ustava

zapala je u poteškoće od samog početka te je dovela do niza ustavnih kriza i porasta tenzija između dviju etničkih skupina. To je rezultiralo izbijanjem sukoba između dviju zajednica u prosincu 1963.

Nakon neuspješnog pokušaja za uspostavljanjem mira Vijeće sigurnosti UN-a usvojilo je Rezoluciju 186 (1964), kojom se predlaže osnivanje UNFICYP-a. U skladu s navedenom rezolucijom mandat misije je: sprječavanje obnavljanje sukoba, doprinos održavanju i obnovi reda i zakona te uspostava normalnog života. Operativne zadaće UNFICYP-a su: održavanje mira i stabilnosti u zoni razdvajanja i osiguranje održavanje status quo-a duž dvije crte prekida vatre, uspostavljene 16. kolovoza 1974.

Nakon podjele otoka 1974. misija UNFICYP služi kao snaga razdvajanja između snaga dviju etničkih zajednica. Misija na Cipru već se dugi niz godina nalazi u pat poziciji, a razlog tomu je dijelom i u mandatu misije, koji treba pomoći normalizaciji odnosa i održavanju status quo-a duž zelene linije. U nedostatku političkog rješenja ciparskog problema, djelovanje misije UNFICYP nastavlja se i dalje. Sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN-a br. 1728 od 15. prosinca 2006. mandat mirovnih snaga UN-a na Cipru produljen je do 15. lipnja 2007. godine.

U provedbi navedenog mandata u misiji trenutno sudjeluju snage od 915 pripadnika. Postojeće snage čine: vojno osoblje (850 pripadnika), civilna policija (65), međunarodno civilno osoblje (36) i lokalno civilno osoblje (104).

Misija UNFICYP ocijenjena je misijom smanjenog rizika.

Pripadnici Oružanih snaga RH sudjeluju u mirovnoj misiji UNFICYP od rujna 2004. u sklopu slovačkog kontingenta. Trenutno su u misiji UNFICYP četiri hrvatska vojna promatrača.

Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do šest pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

8. MIROVNA MISIJA UN-a U GRUZIJI (UNOMIG)

Gruzijsko-abhaški problemi vuku svoje korijene još iz doba uspostavljanja Gruzije u sklopu Ruskog carstva u 19. stoljeću. Odnosi Gruzijaca i Abhaza desetljećima su bili napeti i tijekom tog razdoblja bilo je nekoliko pokušaja odvajanja od Gruzije.

S početkom dezintegracije tadašnjeg SSSR-a krajem 1980., porasle su i etničke napetosti između Abhaza i Gruzijaca zbog nastojanja Gruzije da se osamostali i straha da će u tom slučaju biti ukinuta autonomija Abhazije. U travnju 1991. Gruzija je proglasila neovisnost od SSSR-a, a u veljači 1992. ukinula je Ustav koji je bio na snazi tijekom sovjetske vladavine i vratila na snagu Ustav Demokratske Republike Gruzije iz 1921. Te poteze Gruzije abhaška je strana doživjela kao ukidanje njihove autonomije, a Vlada Abhazije je u srpnju 1992. proglasila odvajanje od Gruzije. Reakcija Gruzije bila je raspoređivanje 3000 vojnika na područje Abhazije.

Sporazum o prekidu vatre između Republike Gruzije, abhaškog vodstva i Ruske Federacije postignut je u Moskvi, 03. rujna 1992. i izričito je navodio da će "teritorijalni integritet Republike Gruzije biti osiguran". Međutim, sporazum nikada nije u potpunosti poštivan te je primirje u potpunosti propalo.

Novi sporazum o prekidu vatre zaključen je u srpnju 1993. i predviđao je trenutačno započinjanje stupnjevane demilitarizacije zone sukoba. Za praćenje tog procesa bilo je predviđeno raspoređivanje međunarodnih promatrača, a Glavni tajnik UN-a preporučio je raspoređivanje prethodnice od 10 promatrača.

Prethodnica od 9 vojnih promatrača i 8 civilnih članova misije stigla je u Abhaziju u kolovozu 1993. U kolovozu iste godine, Vijeće sigurnosti Ujedinjenih naroda Rezolucijom 858 uspostavilo je vojno-promatračku misiju UN-a u Gruziji (UNOMIG) koja se trebala sastojati od 88 vojnih promatrača i minimalnog broja civilnog potpornog osoblja. Razvoj situacije i kršenje Sporazuma o prekidu vatre nametnuli su proširenje mandata, te daljnje političke dogovore i slanje još jedne misije.

Mandat misije obuhvaća promatranje djelovanja mirovnih snaga Zajednice Nezavisnih Država u okvirima provedbe Sporazuma, osiguranje da vojne snage strana u sukobu ne ostaju ili ne ulaze u sigurnosnu zonu, nadziranje skladišta teške vojne opreme koja je izvučena iz sigurnosne zone i zona isključenja u suradnji s mirovnim snagama Zajednice Nezavisnih Država, nadziranje povlačenja snaga Republike Gruzije iz doline Kodori na lokacije van granica Abhazije (Gruzija), redovite ophodnje u dolini Kodori, istraživanje prijavljenih ili navodnih prekršaja Sporazuma, izvješćivanje Glavnog tajnika UN-a o primjeni Sporazuma, prekršajima i istragama prekršaja koje provodi UNOMIG, kao i o ostalim važnim detaljima situacije, održavanje bliskih kontakata s obje strane u sukobu i svojom nazočnošću na terenu doprinositi stvaranju uvjeta za siguran i uredan povratak izbjeglica i prognanika.

Trenutno je u misiji angažirano 144 pripadnika vojnog osoblja (od čega 132 vojna promatrača i 12 pripadnika civilne policije), te 100 pripadnika međunarodnog civilnog osoblja, 184 pripadnika lokalnog osoblja i 1 UN dobrovoljac.

Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 1752 od 13. travnja 2007. mandat UNOMIG-a produžen je do 15. listopada 2007. godine.

Najveći sigurnosni rizik predstavljaju mine i terorističke skupine, kako unutar sigurnosne zone tako i na drugim područjima. Svojevrsan rizik predstavlja i latentan sukob u Čečeniji, odnosno mogućnost njegova prelijevanja na prostor Gruzije.

Predlažemo da se kao i u prethodnoj odluci Hrvatskog sabora odobri, upućivanje do pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovu misiju.

9. MIROVNA MISIJA UN-a U SUDANU (UNMIS)

Misija UN-a u Sudanu (UNMIS) uspostavljena je usvajanjem Rezolucije Vijeća sigurnosti UN-a br. 1590 od 24. ožujka 2005. Uspostavi UNMIS-a prethodilo je potpisivanje Sveobuhvatnog mirovnog sporazuma kojim je okončan dugogodišnji konflikt između sjevera i juga Sudana. Sporazum kojim je zbog okončanja dugogodišnjeg sukoba označena prekretnica u povijesti Sudana sadrži sigurnosne odredbe, odredbe o razdiobi vlasti u Khartumu, jamstva za izvjesni stupanj autonomije juga i pravedniju razdiobu resursa. Sporazum također predviđa prijelazno razdoblje od šest i pol godina tijekom kojega će zemljom vladati prijelazne institucije (Vlada), a na kraju kojega će stanovništvo južnog Sudana na referendumu odlučivati o neovisnosti, odnosno ostanku u sklopu cjelovitog Sudana.

UNMIS je ovlašten nadzirati provedbu Sveobuhvatnog mirovnog sporazuma potpisanog između sudanske vlade i SPLM (Sudan's People Liberation Movement/Army) te provoditi određene aktivnosti vezane uz humanitarnu pomoć i zaštitu ljudskih prava. U vojnom segmentu UNMIS je ovlašten nadzirati i verificirati provedbu sporazuma o prekidu neprijateljstava, štiti osoblje i objekte UN-a i osiguravati slobodu kretanja osoblja.

Oružani sukob u zapadnoj sudanskoj pokrajini Darfur koji nije izravno povezan s prethodnim sukobom između sjevera i juga, započinje 2002. pobunom lokalnog stanovništva protiv diskriminirajuće politike središnje Vlade. U međuvremenu je u

sukobima poginulo oko 300.000 osoba, a oko 2,5 milijuna osoba je protjerano. Tijekom procesa političkih pritisaka i konzultacija u koji su bile uključeni svi relevantni svjetski politički čimbenici, u svibnju 2006. dogovoren je Darfurski mirovni sporazum kojeg su potpisali sudanska vlada i glavna pobunjenička skupina SLM/A.

31. kolovoza 2006. donesena je Rezolucija 1706 Vijeća sigurnosti UN-a kojom se mandat mirovne operacije UNMIS proširuje i na zapadnu sudansku pokrajinu Darfur. Nakon višemjesečnih pregovora Vijeće sigurnosti sredinom travnja 2007. uspjelo je dobiti pisanu privolu Sudana za razmještaj UN snaga na području Darfura, kao paketa podrške postojećoj misiji AMIS. U tijeku je tripartitno usuglašavanje operacije u Darfuru ukupne snage 23000 vojnika i policajaca. UN je razvio tri faze kojima želi postići cilj punog raspoređivanja UN snaga u Darfuru u skladu s Rezolucijom 1706.

U svezi sigurnosnog aspekta, stanje u području operacije ocjenjuje se nestabilnim u mnogim dijelovima tog područja i prosuđuje se da će trebati duže vrijeme za njegovu stabilizaciju. Mirovna operacija UNMIS procjenjuje se kao operacija visoke rizičnosti.

Trenutno je u misiji UNMIS angažirano pet pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske na dužnosti stožernih časnika. Svi hrvatski časnici raspoređeni su na dužnosti u zapovjedništvu misije u glavnom gradu Sudana, Khartoumu u sklopu mandata koji se odnosi na nadziranje provedbe sporazuma kojim je okončan sukob između sjevera i juga iz 2005., a ne na Darfurski sukob.

Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do osam pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

10. MIROVNA MISIJA UN-a NA BLISKOM ISTOKU (UNTSO)

Od najranijih dana UN je bio zabrinut zbog arapsko-izraelskog sukoba na Srednjem istoku. Korijen sukoba leži u neriješenom pitanju statusa Palestine koja je od 1918. bila pod administrativnom upravom Velike Britanije.

UNTSO je osnovan Rezolucijom Vijeća sigurnosti UN-a br. 50, od svibnja 1948. kao prva mirovna operacija UN-a uopće, kojom se poziva na prekid neprijateljstva i kojom je odlučeno da primirje nadzire UN-ov posrednik uz pomoć vojnih promatrača. Mandat se obnavlja svakih šest mjeseci.

Danas misija UNTSO pomaže i surađuje s misijom UNDOF, na Golanskoj visoravni, na području Izraela i Sirije i misiji UNIFIL, na području Libanona. UNTSO je također prisutan i na području Sinajskog poluotoka, a uredi održava u Bejrutu i Damasku.

Mandat misije je nadziranje poštivanja mirovnog sporazuma iz 1949. između Izraela i arapskih susjeda, nadziranje prekida vatre u području Sueskog kanala i Golanske visoravni i sprječavanje incidenata i sukoba te pomaganje ostalim misijama u regiji (UNDOF i UNIFIL).

U provedbi mandata odobrene su snage koje čine: 150 vojnih promatrača, uz potporu 111 pripadnika međunarodnog i 117 lokalnog civilnog osoblja. Glavni stožer misije smješten je u Jeruzalemu.

Iako je 2006. Hrvatski sabor donio odluku o sudjelovanju u UNTSO-u do sada nije bilo upućivanja pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u tu misiju. Međutim, očekuje se poziv za davanje doprinosa i na tom području te predlažemo da se odobri sudjelovanje do tri pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske.

11. MIROVNA MISIJA UN-a NA GOLANSKOJ VISORAVNI (UNDOF)

Golanska visoravan nalazi se pod kontrolom Izraela od 1967. kada je tijekom izraelsko-arapskog Šestodnevnog rata, Izrael od Egipta okupirao Sinaj i Gazu, Zapadnu obalu i Jeruzalem od Jordana te Golansku visoravan od Sirije. Područje se od 1944. do 1967. nalazilo u sklopu Sirije, te iako je nakon izraelsko-arapskog rata 1948.-1949. bilo dijelom demilitarizirano, brojna kršenja sporazuma o primirju bila su evidentirana s obje strane. Izrael smatra ovo područje strateški važnim za očuvanje svoje sigurnosti. Neposredno nakon zauzimanja Golanske visoravni, Izrael je započeo ubrzano naseljavanje tog područja da bi do 2004. ono obuhvaćalo 34 naselja s približno 18000 stanovnika. Radi vraćanja izgubljenih teritorija tijekom Šestodnevnog rata Egipat i Sirija pokrenule su iznenadni napad na Izrael u listopadu 1973. Sporazumom o prekidu djelovanja i razdvajanju snaga, potpisanim 1974., uz diplomatsko posredovanje SAD-a, Golanska visoravan ostavljena je pod izraelskim nadzorom, a demilitarizirana zona u sirijskom civilnom, ali ne i vojnom nadzoru.

Radi saniranja dijela posljedica Yom Kipurskog rata, paralelno sa Sporazumom, usvojen je i protokol kojim sporazumne strane prihvaćaju uspostavu UN-ove misije UNDOF u zoni razdvajanja snaga. Misija UNDOF uspostavljena je rezolucijom VS UN-a broj 350 1974.

Izrael je 1981. službeno anektirao područje Golanske visoravni što nije međunarodno priznato, te se to područje smatra područjem pod okupacijom. Sirijska i Izraelska vlada još uvijek se spore oko posjedovanja tog teritorija, ali bez upotrebe vojne sile. Zbog velike strateške važnosti Golanske visoravni pitanje konačnog dogovora nije izvjesno.

Trajni zahtjev Sirije je potpuno izraelsko povlačenje s Golanske visoravni, do obala Galilejskog mora, odnosno granice prije Šestodnevnog rata 1967. Izraelska Vlada izražavala je načelnu spremnost za povlačenje s Golanske visoravni, uvjetujući je demilitarizacijom dijela koji je pod sirijskom upravom te primjenom drugih sigurnosnih mjera kojim bi se Izrael osigurao od potencijalnih iznenadnih sirijskih napada.

UNDOF je jedna od tri aktivne misije UN-a u regiji Bliskog istoka. Osim UNDOF-a, aktivne misije su UNTSO i UNIFIL. Misija UNEF II koja je utemeljena 1973. radi nadgledanja primirja između Izraela i Egipta, uspješno je zaključena 1979.

Mandat misije UNDOF od 1974. je održavanje primirja između Izraela i Sirije, nadziranje prekida djelovanja izraelskih i sirijskih snaga te nadzor područja razdvajanja i isključenja kako to predviđa Sporazum između Izraela i Sirije od 31. svibnja 1974. Sadašnji mandat temelji se na rezoluciji Vijeća sigurnosti broj 1729 od 15. prosinca 2006. i traje do 30. lipnja 2007. Misija ispunjava svoju funkciju učinkovito, uz kooperativnost obje sporazumnih strana. Situacija u tom sektoru je mirna, uz obostranu punu suradnju strana s misijom te bez incidenata tijekom velikog broja godina.

Veličina misije je 1043 vojnika, 57 vojnih promatrača iz skupine promatrača za Golansku visoravan UNTSO-a, 41 pripadnika civilnog međunarodnog osoblja te 95 pripadnika lokalnog civilnog osoblja.

Iako u misiji vlada zatišje, prostor misije i dalje se ocjenjuje kao nestabilan. Sve tri misije u regiji (UNTSO, UNDOF i UNIFIL) uzajamno su povezane i njihov konačni uspjeh, nakon dugotrajnog postojanja, ovisit će o širem sveobuhvatnom rješenju bliskoistočnog problema. Sagledavajući stanje u regiji, razinu ugroza od mina, neeksploziranih ubojitih sredstava, skupina na terenu i zdravstvene slike te se misija ocjenjuje kao misija srednjeg rizika

Prijedlog je da se odobri sudjelovanje do tri pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u ovoj misiji.

IV. POTREBNA FINANCIJSKA SREDSTVA

Financijska sredstva za troškove sudjelovanja u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda osigurana su u proračunskim sredstvima Ministarstva obrane.

HRVATSKI SABOR

Na temelju članka 6. stavka 2. podstavka 6. Zakona o obrani ("Narodne novine", broj 33/02 i 58/02), i članka 4. stavka 1. Zakona o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te državnih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu ("Narodne novine", broj 33/02) Hrvatski sabor na sjednici održanoj _____2007. donio je

ODLUKU O SUDJELOVANJU PRIPADNIKA ORUŽANIH SNAGA REPUBLIKE HRVATSKE U MIROVNIM MISIJAMA UJEDINJENIH NARODA

I.

Pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske upućuju se u mirovne misije Ujedinjenih naroda, uz mogućnost rotacije do 31. prosinca 2009., i to kako slijedi:

- u Etiopiju i Eritreju (UNMEE)	do 6 pripadnika
- u Indiju i Pakistan (UNMOGIP)	do 10 pripadnika
- u Zapadnu Saharu (MINURSO)	do 8 pripadnika
- u Liberiju (UNMIL)	do 8 pripadnika
- na Haiti (MINUSTAH)	do 5 pripadnika
- na Obalu Bjelokosti (UNOCI)	do 5 pripadnika
- na Cipar (UNFICYP)	do 6 pripadnika
- u Gruziju (UNOMIG)	do 5 pripadnika
- u Sudan (UNMIS)	do 8 pripadnika
- na Bliski istok (UNTSO)	do 3 pripadnika
- na Golansku visoravan (UNDOF)	do 3 pripadnika.

II.

Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske za mirovne misije iz točke I. ove Odluke, za svaku rotaciju.

III.

Obvezuje se Ministarstvo obrane da nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke izvršiti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Hrvatskog sabora o provedenoj rotaciji.

IV.

Ova Odluka stupa na snagu 01. siječnja 2008. i objavit će se u "Narodnim novinama".

HRVATSKI SABOR

**Predsjednik
Hrvatskog sabora**

Vladimir Šeks, v.r.

**Klasa:
Zagreb,**

O B R A Z L O Ž E N J E

Točkom I. Određuje se da Hrvatski sabor donosi odluku o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske u mirovnim misijama Ujedinjenih naroda. Pravni temelj za donošenje odluke Hrvatskog sabora je članak 7. stavak 2. Ustava Republike Hrvatske koji propisuje da je za prelazak Oružanih snaga preko granica Republike Hrvatske potrebna prethodna odluka Hrvatskog sabora i odredba članka 6. Zakona o obrani ("Narodne novine" broj 33/02 i 58/02) koja u nadležnost Hrvatskog sabora stavlja odlučivanje o izlasku ili djelovanju Oružanih snaga izvan granica Republike Hrvatske. Zakon o sudjelovanju pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, policije, civilne zaštite te držanih službenika i namještenika u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu («Narodne novine», broj 33/02) u članku 5. uređuje ovo pravno područje.

Točkom II. Ovlašćuje se Vlada Republike Hrvatske da utvrđuje trajanje rotacije, broj i organizacijsku strukturu pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke za svaku mirovnu misiju. Rotacije u pravilu traju godinu dana, no Vladi Republike Hrvatske se omogućuje odrediti duljinu trajanja ovisno o mandatu pojedine mirovne operacije, kao i u slučajevima nepredviđenih promjena mandata koje mogu nastupiti tijekom provedbe mirovne operacije. Vlada Republike Hrvatske određivat će za svaku rotaciju strukturu i broj pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske, s time da broj može biti u okviru broja pripadnika utvrđenih u točki I. ove Odluke.

Točkom III. Obvezuje se Ministarstvo obrane da nakon svake rotacije pripadnika Oružanih snaga Republike Hrvatske iz točke I. ove Odluke izvijesti Odbor za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost Hrvatskog sabora o provedenoj rotaciji.

Točkom IV. Određuje se da Odluka Hrvatskog sabora stupa na snagu 01. siječnja 2008. i da će se objaviti u "Narodnim novinama", u skladu s odredbom članka 250. Poslovnika Hrvatskog sabora.